

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2022/1854 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 6ης Οκτωβρίου 2022

σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 122 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Από τον Σεπτέμβριο του 2021 παρατηρούνται πολύ υψηλές τιμές στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως ανέφερε ο Οργανισμός της ΕΕ για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ στην τελική αξιολόγηση του σχεδιασμού της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση που διενήργησε τον Απρίλιο του 2022, αυτό οφείλεται κυρίως στην υψηλή τιμή του αερίου, το οποίο χρησιμοποιείται ως εισροή για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με φυσικό αέριο είναι συχνά απαραίτητοι για την κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, όταν η ζήτηση είναι η υψηλότερη κατά τη διάρκεια της ημέρας ή όταν οι ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από άλλες τεχνολογίες, όπως η πυρηνική και η υδροηλεκτρική ενέργεια ή οι μεταβλητές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, δεν επαρκούν για να καλύψουν τη ζήτηση. Η κλιμάκωση του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, συμβαλλόμενου μέρους της Συνθήκης της Ενεργειακής Κοινότητας ⁽²⁾, από τον Φεβρουάριο του 2022 έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση του εφοδιασμού με αέριο. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας προκάλεσε επίσης αβεβαιότητα όσον αφορά τον εφοδιασμό με άλλα βασικά προϊόντα, όπως ο λιθάνθρακας και το αργό πετρέλαιο, τα οποία χρησιμοποιούνται σε εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες πρόσθετες αυξήσεις και αστάθεια των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (2) Τα πρόσφατα κατά πολύ χαμηλότερα επίπεδα παράδοσης αερίου και η αύξηση των διαταραχών εφοδιασμού με αέριο από τη Ρωσία συνεπάγονται σημαντικό κίνδυνο πλήρους διακοπής του εφοδιασμού με ρωσικό αέριο στο εγγύς μέλλον. Για να αυξηθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 ⁽³⁾, ο οποίος προβλέπει οικειοθελή μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου κατά τουλάχιστον 15 % από την 1η Αυγούστου 2022 έως τις 31 Μαρτίου 2023 και παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να κηρύξει κατάσταση επιφυλακής στην Ένωση σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού αερίου, ενεργοποιώντας υποχρεωτική μείωση της ζήτησης αερίου σε ολόκληρη την Ένωση.
- (3) Παράλληλα, οι εξαιρετικά υψηλές θερμοκρασίες που σημειώθηκαν το καλοκαίρι του 2022 συνέβαλαν σε αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας για σκοπούς ψύξης και αυξημένη άσκηση πίεσης στην ηλεκτροπαραγωγή, ενώ, ταυτόχρονα, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορισμένες τεχνολογίες ήταν σημαντικά χαμηλότερη από τα ιστορικά επίπεδα για λόγους τεχνικούς και οφειλόμενους στις καιρικές συνθήκες. Βασικότερος λόγος ήταν μια εξαιρετική ξηρασία που οδήγησε σε: i) ελλειμματική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής σε διάφορα κράτη μέλη λόγω έλλειψης διαθέσιμου νερού ψύξης, ii) ανεπαρκή παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας και iii) χαμηλή στάθμη των υδάτων σε μεγάλους ποταμούς, γεγονός που επηρέασε δυσμενώς τη μεταφορά βασικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται ως καύσιμο εισροής για την ηλεκτροπαραγωγή. Αυτή η άνευ προηγουμένου κατάσταση σημαίνει ότι οι ποσότητες

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 22).

⁽²⁾ ΕΕ L 198 της 20.7.2006, σ. 18.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με φυσικό αέριο παραμένουν σταθερά υψηλές, γεγονός που συμβάλλει στις εξαιρετικά και ασυνήθιστα υψηλές χονδρικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Παρά τη μειωμένη διαθεσιμότητα δυναμικότητας παραγωγής σε ορισμένα κράτη μέλη, οι ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ κρατών μελών βοήθησαν να αποφευχθούν περιστατικά ασφάλειας του εφοδιασμού και να μετριαστεί η αστάθεια των τιμών στις αγορές της Ένωσης, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την ανθεκτικότητα κάθε κράτους μέλους έναντι της απότομης αύξησης των τιμών.

- (4) Η εκτίναξη των τιμών στις χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας οδήγησε σε απότομες αυξήσεις των λιανικών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες αναμένεται να συνεχιστούν πριν από την επόμενη περίοδο θέρμανσης και να μετακυληθούν σταδιακά στις περισσότερες συμβάσεις καταναλωτών. Η απότομη αύξηση των τιμών αερίου και η επακόλουθη ζήτηση εναλλακτικών καυσίμων οδήγησε επίσης σε αύξηση των τιμών άλλων βασικών προϊόντων, όπως εκείνες του αργού και πετρελαίου και του γαιάνθρακα.
- (5) Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση έχει πλήξει όλα τα κράτη μέλη, αν και σε διαφορετικό βαθμό το καθένα. Η ραγδαία αύξηση των τιμών της ενέργειας συμβάλλει επί του παρόντος σε μεγάλο βαθμό στον γενικό πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ και επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη στην Ένωση.
- (6) Επομένως, είναι αναγκαία μια ταχεία και συντονισμένη αντίδραση σε ενωσιακό επίπεδο. Η θέσπιση παρέμβασης έκτακτης ανάγκης θα επέτρεπε έναν προσωρινό μετριασμό του κινδύνου να ανέλθουν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας για τους τελικούς πελάτες σε ακόμη λιγότερο βιώσιμα επίπεδα και, αφετέρου, ο κίνδυνος να λάβουν τα κράτη μέλη εθνικά μέτρα χωρίς συντονισμό, γεγονός που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού σε επίπεδο Ένωσης και να επιβαρύνει περαιτέρω τη βιομηχανία και τους καταναλωτές της Ένωσης. Σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, απαιτείται τα κράτη μέλη να καταβάλουν συντονισμένες προσπάθειες κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου 2022-2023, ώστε να μετριαστούν οι επιπτώσεις των υψηλών τιμών της ενέργειας, να εξασφαλιστεί ότι η τρέχουσα κρίση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα μακροχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις για τους καταναλωτές και την οικονομία και, παράλληλα, να διαφυλαχθεί η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- (7) Οι τρέχουσες διαταραχές του εφοδιασμού με αέριο, η μειωμένη διαθεσιμότητα ορισμένων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και οι επακόλουθες επιπτώσεις στις τιμές του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας συνιστούν σοβαρή δυσκολία για τον εφοδιασμό με αέριο και προϊόντα ηλεκτρικής ενέργειας, κατά την έννοια του άρθρου 122 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να επιδεινωθεί περαιτέρω η κατάσταση τη χειμερινή περίοδο 2022-2023, αν σημειωθούν περαιτέρω διαταραχές του εφοδιασμού με αέριο και αν ένας ψυχρός χειμώνας αυξήσει τη ζήτηση αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτή η περαιτέρω επιδείνωση θα μπορούσε να ασκήσει πρόσθετη ανοδική πίεση στις τιμές του αερίου και άλλων βασικών ενεργειακών προϊόντων, με επακόλουθες επιπτώσεις στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (8) Η διαταραχή της αγοράς ενέργειας, την οποία προκάλεσε ένας από τους κύριους παράγοντες της αγοράς μειώνοντας τεχνητά τον εφοδιασμό με αέριο στο πλαίσιο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, και ο υβριδικός πόλεμος που διεξάγεται με αυτόν τον τρόπο δημιούργησαν μια κατάσταση κρίσης που καθιστά αναγκαία τη θέσπιση μιας σειράς επειγόντων, προσωρινών και έκτακτων μέτρων οικονομικής φύσης για την αντιμετώπιση των αφόρητων επιπτώσεων για τους καταναλωτές και τις εταιρείες. Εάν δεν αντιμετωπιστεί γρήγορα, η κατάσταση κρίσης μπορεί να έχει σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις στον πληθωρισμό, στη ρευστότητα των διαχειριστών της αγοράς και στην οικονομία στο σύνολό της.
- (9) Απαιτείται ενιαία και συντονισμένη αντίδραση σε επίπεδο Ένωσης για να αντιμετωπιστούν η ραγδαία αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και οι επιπτώσεις της στα νοικοκυριά και στη βιομηχανία. Η λήψη εθνικών μέτρων χωρίς συντονισμό μπορεί να επηρεάσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού και να οδηγήσει σε περαιτέρω αυξήσεις των τιμών στα κράτη μέλη που έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση. Ως εκ τούτου, η διαφύλαξη της ακεραιότητας της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση και την ενίσχυση της απαραίτητης αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών.
- (10) Παρότι ορισμένα κράτη μέλη ενδέχεται να βρεθούν περισσότερο εκτεθειμένα στις επιπτώσεις μιας διαταραχής του εφοδιασμού με ρωσικό αέριο και των επακόλουθων αυξήσεων των τιμών, όλα τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της οικονομικής ζημίας που προκαλείται από την εν λόγω διαταραχή λαμβάνοντας ενδεδειγμένα μέτρα για τη μείωση της ζήτησης. Η μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας σε εθνικό επίπεδο μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο σε επίπεδο Ένωσης στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι αγορές ηλεκτρικής ενέργειας είναι συνδεδεμένες και, ως εκ τούτου, η εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται σε ένα κράτος μέλος ωφελεί και άλλα κράτη μέλη.

- (11) Η χωρίς συντονισμό επιβολή ανώτατων ορίων στα αγοραία έσοδα από την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από παραγωγούς με χαμηλότερο οριακό κόστος, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η πυρηνική ενέργεια και ο λιγνίτης («υποοριακοί παραγωγοί»), μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές στρεβλώσεις μεταξύ των παραγωγών στην Ένωση, καθώς οι παραγωγοί ανταγωνίζονται σε ολόκληρη την Ένωση εντός μιας συνδεδεμένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Η δέσμευση για ένα κοινό ανώτατο όριο σε ολόκληρη την Ένωση για τα έσοδα της αγοράς από υποοριακούς παραγωγούς αναμένεται να επιτρέψει την αποφυγή τέτοιων στρεβλώσεων. Πέραν τούτου, δεν μπορούν όλα τα κράτη μέλη να στηρίξουν τους καταναλωτές στον ίδιο βαθμό λόγω περιορισμένων χρηματοδοτικών πόρων, ενώ ταυτόχρονα ορισμένοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας ενδεχομένως συνεχίζουν να αποκομίζουν σημαντικά πλεονάζοντα έσοδα. Η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, μέσω του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα σε ολόκληρη την Ένωση αναμένεται να αποφέρει έσοδα στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας, όπως τα νοικοκυριά, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις («ΜΜΕ») και οι ενεργοβόρες βιομηχανίες, διατηρώντας παράλληλα τα μηνύματα των τιμών στις αγορές σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς και το διασυννοριακό εμπόριο.
- (12) Δεδομένης της ακραίας αύξησης των λιανικών τιμών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι κρατικές και δημόσιες παρεμβάσεις για την προστασία των καταναλωτών. Ωστόσο, οι επιπτώσεις που έχουν οι ελλείψεις εφοδιασμού με αέριο στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και η δυνατότητα χρηματοδότησης μέτρων στήριξης από τους κρατικούς προϋπολογισμούς, διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Εάν μόνο ορισμένα κράτη μέλη με επαρκείς πόρους είναι σε θέση να προστατεύσουν τους πελάτες και προμηθευτές, θα προκληθούν σοβαρές στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά. Η ενιαία υποχρέωση για μετακύλιση των πλεονάζοντων εσόδων στους καταναλωτές θα έδινε τη δυνατότητα σε όλα τα κράτη μέλη να προστατεύσουν τους καταναλωτές τους. Η θετική επίδραση στις τιμές της ενέργειας θα είχε θετικό αντίκτυπο στη διασυνδεδεμένη αγορά ενέργειας της Ένωσης και θα συνέβαλλε επίσης στη μείωση του ποσοστού πληθωρισμού. Ως εκ τούτου, σε πνεύμα αλληλεγγύης, τα μέτρα που θεσπίζονται σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει, στη διασυνδεδεμένη αγορά της Ένωσης, να έχουν επίσης θετική επίδραση σε άλλα κράτη μέλη.
- (13) Υπό τις παρούσες συνθήκες, κρίνεται σκόπιμο να αναληφθεί δράση σε επίπεδο Ένωσης με τη θέσπιση εισφοράς αλληλεγγύης για τις εταιρείες και τις μόνιμες εγκαταστάσεις της Ένωσης με δραστηριότητες στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων, ώστε να μετριαστούν οι άμεσες οικονομικές επιπτώσεις της εκτίναξης των τιμών της ενέργειας στους προϋπολογισμούς των δημόσιων αρχών, τους τελικούς καταναλωτές και τις εταιρείες σε ολόκληρη την Ένωση. Τέτοια συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να είναι έκτακτη και αυστηρά προσωρινή.
- (14) Η συνεισφορά αλληλεγγύης αποτελεί κατάλληλο εργαλείο για την αντιμετώπιση των πλεονάζοντων κερδών, στην περίπτωση απρόβλεπτων περιστάσεων. Τα εν λόγω κέρδη δεν αντιστοιχούν σε κανένα τακτικό κέρδος το οποίο οι εταιρείες της Ένωσης ή οι μόνιμες εγκαταστάσεις με δραστηριότητες στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων θα ανέμεναν ή θα μπορούσαν να αναμένουν να αποκομίσουν υπό κανονικές συνθήκες, εάν δεν είχαν συμβεί τα απρόβλεπτα γεγονότα στις αγορές ενέργειας. Ως εκ τούτου, η επιβολή συνεισφοράς αλληλεγγύης είναι ένα κοινό και συντονισμένο μέτρο που καθιστά δυνατή, σε πνεύμα αλληλεγγύης, τη δημιουργία πρόσθετων εσόδων στις εθνικές αρχές προς παροχή οικονομικής στήριξης σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις που πλήττονται σοβαρά από την εκτίναξη των τιμών της ενέργειας, διασφαλίζοντας παράλληλα ισότιμους όρους ανταγωνισμού σε ολόκληρη την Ένωση. Η συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να εφαρμοστεί παράλληλα με την τακτική φορολογία των εταιρειών που επιβάλλει κάθε κράτος μέλος στις εν λόγω εταιρείες.
- (15) Για να εξασφαλιστεί συνοχή σε όλους τους τομείς ενεργειακής πολιτικής, τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να εφαρμοστούν ως δέσμη αλληλεξαρτώμενων και αλληλενισχυόμενων μέτρων. Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να στηρίζουν τους καταναλωτές στοχευμένα, με τα πλεονάζοντα έσοδα που προκύπτουν από την επιβολή ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, με τη μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία συμβάλλει στη μείωση των τιμών της ενέργειας, καθώς και με τα έσοδα από την επιβολή συνεισφοράς αλληλεγγύης σε εταιρείες και μόνιμες εγκαταστάσεις της Ένωσης που δραστηριοποιούνται στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων. Ταυτόχρονα, η χαμηλότερη ζήτηση αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις όσον αφορά τη μείωση των κινδύνων για την ασφάλεια του εφοδιασμού, σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*).
- (16) Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες για να μειώσουν τη συνολική τους ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από όλους τους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν είναι ακόμη εξοπλισμένοι με έξυπνα συστήματα ή έξυπνες συσκευές μέτρησης που τους επιτρέπουν να παρακολουθούν την κατανάλωσή τους κατά τη διάρκεια συγκεκριμένων ωρών της ημέρας.

(*) Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

- (17) Για να διατηρηθούν τα αποθέματα καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και να στοχευθούν συγκεκριμένα οι ώρες με την υψηλότερη τιμή κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις οποίες η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τη χρήση αερίου έχει ιδιαίτερα σημαντικό αντίκτυπο στην οριακή τιμή, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να μειώσει την οικεία ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη διάρκεια καθορισμένων ωρών αιχμής.
- (18) Με βάση τα συνήθη χαρακτηριστικά κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας εντός των ωρών αιχμής, ένας δεσμευτικός στόχος μείωσης της ζήτησης κατά 5 % κατά τη διάρκεια των ωρών αιχμής αναμένεται να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη στοχεύουν ειδικότερα σε καταναλωτές που μπορούν να προσφέρουν ευελιξία μέσω προσφορών μείωσης της ζήτησης σε ωριαία βάση, μεταξύ άλλων μέσω ανεξαρτήτων φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης. Ως εκ τούτου, η ενεργή μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τουλάχιστον 5 % κατά τη διάρκεια επιλεγμένων ωρών αναμένεται να συντελέσει σε μείωση της κατανάλωσης καυσίμων και σε ομαλότερη κατανομή της ζήτησης ανά ώρα, επηρεάζοντας τις ωριαίες τιμές της αγοράς.
- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν τα κατάλληλα μέτρα προς επίτευξη των στόχων μείωσης της ζήτησης, ώστε να μπορούν να συνυπολογίζονται οι εθνικές ιδιαιτερότητες. Όταν τα κράτη μέλη σχεδιάζουν τα μέτρα μείωσης της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα εν λόγω μέτρα είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο που δεν υπονομεύει τους ενωσιακούς στόχους εξηλεκτρισμού, όπως αυτοί ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 8ης Ιουλίου 2020 με τίτλο «Ενέργεια για μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία: Στρατηγική της ΕΕ για την εννοποίηση του ενεργειακού συστήματος». Ο εξηλεκτρισμός είναι κίριας σημασίας για να μειωθεί η εξάρτηση της Ένωσης από τα ορυκτά καύσιμα και να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμη στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς αυτή θα οδηγήσει στον περιορισμό του μεγέθους της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης και στην πρόληψη μελλοντικών ενεργειακών κρίσεων. Τα μέτρα μείωσης της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, εθνικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης, δημοσίευση στοχευμένων πληροφοριών σχετικά με την προβλεπόμενη κατάσταση στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, ρυθμιστικά μέτρα για τον περιορισμό της μη αναγκαίας κατανάλωσης ενέργειας και στοχευμένα κίνητρα για τη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.
- (20) Κατά τον προσδιορισμό κατάλληλων μέτρων μείωσης της ζήτησης κατά τη διάρκεια των ωρών αιχμής, τα κράτη μέλη θα πρέπει ειδικότερα να εξετάσουν τη λήψη μέτρων βασισμένων στην αγορά, όπως δημοπρασίες ή καθεστώτα υποβολής προσφορών, με τα οποία θα μπορούσαν να κινητροδοτήσουν τη μείωση της κατανάλωσης με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Για να εξασφαλιστεί αποδοτικότητα και ταχεία εφαρμογή, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν υφιστάμενες πρωτοβουλίες και να επεκτείνουν υφιστάμενα καθεστώτα για την ανάπτυξη της απόκρισης ζήτησης. Τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, οικονομικά κίνητρα ή αποζημίωση των πληττόμενων συμμετεχόντων στην αγορά, εάν επιτευχθεί απτή μείωση της ζήτησης επιπλέον της αναμενόμενης κανονικής κατανάλωσης.
- (21) Για να παρέχει βοήθεια και κατευθύνσεις στα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση των απαραίτητων μειώσεων της ζήτησης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, η Επιτροπή θα πρέπει να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.
- (22) Δεδομένης της έκτακτης και αιφνίδιας αύξησης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του άμεσου κινδύνου περαιτέρω αυξήσεων, είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να θεσπίσουν αμέσως τα μέτρα που είναι αναγκαία για να επιτευχθούν μειώσεις της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να διευκολυνθεί η ταχεία μείωση των τιμών και να ελαχιστοποιηθεί η χρήση ορυκτών καυσίμων.
- (23) Στη χονδρική αγορά επόμενης ημέρας αποστέλλονται εντολές κατανομής πρώτα στους λιγότερο δαπανηρούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, αλλά η τιμή που λαμβάνουν όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά καθορίζεται από τον τελευταίο σταθμό που απαιτείται για την κάλυψη της ζήτησης, ο οποίος είναι ο σταθμός με το υψηλότερο οριακό κόστος κατά την εκκαθάριση της αγοράς. Η πρόσφατη αύξηση των τιμών του αερίου και του λιθάνθρακα οδήγησε σε έκτακτη και διαρκή αύξηση των τιμών και επ' αυτών οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο και γαιάνθρακα υπέβαλαν προσφορές στη χονδρική αγορά επόμενης ημέρας. Η εν λόγω αύξηση οδήγησε με τη σειρά της σε εξαιρετικά υψηλές τιμές στην αγορά επόμενης ημέρας σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς αυτοί είναι συχνά οι σταθμοί με το υψηλότερο οριακό κόστος που απαιτούνται για την κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας.
- (24) Δεδομένου ότι η τιμή στην αγορά επόμενης ημέρας αποτελεί σημείο αναφοράς για την τιμή σε άλλες χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά λαμβάνουν την τιμή εκκαθάρισης, οι τεχνολογίες με σημαντικά χαμηλότερο οριακό κόστος καταγράφουν σταθερά υψηλά έσοδα μετά τη ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας τον Φεβρουάριο του 2022, τα οποία υπερβαίνουν κατά πολύ τις προσδοκίες τους όταν αποφάσιζαν να επενδύσουν.
- (25) Σε μια κατάσταση όπου οι καταναλωτές εκτίθενται σε εξαιρετικά υψηλές τιμές που βλάπτουν επίσης την οικονομία της Ένωσης, είναι αναγκαίο να περιοριστούν, σε προσωρινή βάση, τα έκτακτα αγοραία έσοδα των παραγωγών που έχουν χαμηλότερο οριακό κόστος, μέσω της εφαρμογής του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα που προκύπτουν από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Ένωσης.
- (26) Για να αποφευχθεί η καταστρατήγηση της εφαρμογής του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν αποτελεσματικά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε περιπτώσεις στις οποίες οι παραγωγοί ανήκουν σε όμιλο εταιρειών.

- (27) Το επίπεδο στο οποίο καθορίζεται το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των παραγωγών στους οποίους επιβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών ανανεώσιμης ενέργειας, να ανακτούν τις επενδυτικές και λειτουργικές δαπάνες τους, ενώ θα πρέπει να διαφυλάσσει και να παρέχει κίνητρα για μελλοντικές επενδύσεις στη δυναμικότητα που είναι απαραίτητη για ένα απανθρακοποιημένο και αξιόπιστο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα, που αποτελεί ενιαίο ανώτατο όριο σε ολόκληρη την Ένωση, είναι το πλέον ενδεδειγμένο για τη διαφύλαξη της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς διατηρεί τον ανταγωνισμό βάσει τιμών μεταξύ των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας με βάση διαφορετικές τεχνολογίες, ιδίως όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- (28) Παρότι οι περιστασιακές και βραχυπρόθεσμες περιόδους υψηλών τιμών μπορούν να θεωρηθούν φυσιολογικό χαρακτηριστικό μιας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ενδέχεται να είναι χρήσιμες για να ανακτήσουν ορισμένοι επενδυτές τις επενδύσεις τους στην παραγωγή, η ακραία και διαρκής αύξηση των τιμών που παρατηρείται από τον Φεβρουάριο του 2022 διαφέρει σημαντικά από μια φυσιολογική κατάσταση περιστασιακών τιμών αιχμής στην αγορά. Επομένως, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να είναι χαμηλότερο από τις εύλογες προσδοκίες των συμμετεχόντων στην αγορά όσον αφορά το μέσο επίπεδο των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες με την υψηλότερη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας ως είχε πριν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Πριν από τον Φεβρουάριο του 2022, οι μέσες τιμές αιχμής στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας κυμαίνονταν σημαντικά και σταθερά κάτω από 180 EUR ανά MWh σε ολόκληρη την Ένωση τις τελευταίες δεκαετίες, παρά τις διαφορές στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης. Δεδομένου ότι η αρχική επενδυτική απόφαση των συμμετεχόντων στην αγορά λήφθηκε με βάση την προσδοκία ότι, κατά μέσο όρο, οι τιμές θα ήταν χαμηλότερες από το επίπεδο αυτό κατά τις ώρες αιχμής, ο καθορισμός του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα σε 180 EUR ανά MWh συνιστά επίπεδο πολύ υψηλότερο από τις εν λόγω αρχικές προσδοκίες της αγοράς. Με τον καθορισμό περιθωρίου πάνω από την τιμή που θα μπορούσαν ευλόγως να αναμένουν οι επενδυτές, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν ακυρώνει την αρχική εκτίμηση της αποδοτικότητας της επένδυσης.
- (29) Επιπλέον, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα των 180 EUR ανά MWh είναι σταθερά υψηλότερο, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου περιθωρίου, από το τρέχον σταθμισμένο κόστος της ενέργειας (LCOE) για τις σχετικές τεχνολογίες παραγωγής, δίνοντας τη δυνατότητα στους παραγωγούς στους οποίους επιβάλλεται να καλύπτουν τις επενδυτικές και λειτουργικές τους δαπάνες. Δεδομένου ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα αφήνει σημαντικό περιθώριο μεταξύ του εύλογου LCOE και του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, δεν μπορεί να αναμένεται ότι θα επηρεάσει αρνητικά τις επενδύσεις σε νέες υποοριακές δυναμικότητες.
- (30) Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα θα πρέπει να καθοριστεί για τα αγοραία έσοδα και όχι για τα συνολικά έσοδα από την παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων άλλων δυνητικών πηγών εσόδων, όπως π.χ. η διαφορική προσαύξηση), προκειμένου να αποφευχθούν σημαντικές συνέπειες στην αρχική αναμενόμενη κερδοφορία ενός έργου. Ανεξάρτητα από τη συμβατική μορφή με την οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στα πραγματοποιηθέντα αγοραία έσοδα. Αυτό είναι απαραίτητο ώστε να μη ζημιωθούν οι παραγωγοί που δεν επωφελούνται επί του παρόντος από τις τρέχουσες υψηλές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας επειδή έχουν αντισταθμίσει τον κίνδυνο για τα έσοδά τους που συνεπάγονται οι διακυμάνσεις στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, στον βαθμό που οι υφιστάμενες ή οι μελλοντικές συμβατικές υποχρεώσεις, όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και άλλα είδη συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή οι αντισταθμίσεις μέσω προθεσμιακών συμβολαίων, οδηγούν σε αγοραία έσοδα από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας έως το επίπεδο του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει τα εν λόγω έσοδα. Επομένως, το μέτρο που θεσπίζει το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να αποτρέψει τους συμμετέχοντες στην αγορά από την ανάληψη τέτοιων συμβατικών υποχρεώσεων.
- (31) Παρότι η εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα κατά τον διακανονισμό των συναλλαγών μπορεί να είναι αποτελεσματικότερη, ενδέχεται να μην είναι πάντα δυνατή, για παράδειγμα λόγω διαφορών στον τρόπο οργάνωσης των χονδρικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας στα κράτη μέλη και σε διαφορετικά χρονικά πλαίσια. Για να ληφθούν υπόψη οι εθνικές ιδιαιτερότητες και να διευκολυνθεί η εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζουν εάν θα το εφαρμόζουν κατά τον διακανονισμό της ανταλλαγής ηλεκτρικής ενέργειας ή μετά από αυτόν. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να παραμείνουν ελεύθερα να προγραμματίζουν μέτρα στήριξης των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας και να εισπράττουν τα αγοραία έσοδα σε μεταγενέστερο στάδιο. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου.
- (32) Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα θα πρέπει να εφαρμόζεται σε τεχνολογίες με οριακό κόστος χαμηλότερο από το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα, όπως για παράδειγμα η αιολική, η ηλιακή, η πυρηνική ενέργεια ή ο λιγνίτης.

- (33) Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε τεχνολογίες με υψηλό οριακό κόστος σε σχέση με την τιμή του καυσίμου εισροής που είναι απαραίτητο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, όπως οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο και λιθάνθρακα, δεδομένου ότι το λειτουργικό κόστος τους θα ήταν σημαντικά υψηλότερο από το επίπεδο του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα και η εφαρμογή του θα απειλούσε την οικονομική τους βιωσιμότητα. Προκειμένου να διατηρηθούν τα κίνητρα για συνολική μείωση της κατανάλωσης αερίου, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα θα πρέπει επίσης να μην εφαρμόζεται ούτε σε τεχνολογίες που ανταγωνίζονται άμεσα τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο για να προσφέρουν ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και που υποβάλλουν προσφορές στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το κόστος ευκαιρίας τους, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση.
- (34) Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε τεχνολογίες που χρησιμοποιούν καύσιμα εισροής που είναι υποκατάστατα του φυσικού αερίου, όπως το βιομεθάνιο, ώστε να μην υπονομευθεί η μετατροπή υφιστάμενων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο σύμφωνα με τους στόχους του σχεδίου REPowerEU που καθορίζονται ιδίως στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2022 σχετικά με το σχέδιο REPowerEU («σχέδιο REPowerEU»).
- (35) Για να διατηρηθούν τα κίνητρα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε έργα επίδειξης.
- (36) Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα έσοδα από κάποιους παραγωγούς υπόκεινται ήδη σε ανώτατα όρια μέσω κρατικών και δημόσιων μέτρων, όπως εγγυημένες τιμές αγοράς και αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς. Τα έσοδα από τους εν λόγω παραγωγούς δεν έχουν αυξηθεί ως αποτέλεσμα της πρόσφατης αύξησης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, οι υφιστάμενοι παραγωγοί που υπόκεινται σε τέτοιου είδους κρατικά μέτρα, τα οποία δεν θεωρήθηκαν για την αντιμετώπιση της παρούσας ενεργειακής κρίσης, θα πρέπει να εξαιρεθούν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα. Ομοίως, το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε παραγωγούς των οποίων τα αγοραία έσοδα υπόκεινται σε άλλα ρυθμιστικά μέτρα που λαμβάνουν δημόσιες αρχές, βάσει των οποίων τα έσοδα μεταφέρονται απευθείας στους καταναλωτές.
- (37) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, οι παραγωγοί, οι ενδιάμεσοι και οι σχετικοί συμμετέχοντες στην αγορά θα πρέπει να παρέχουν τα αναγκαία δεδομένα στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, στους διαχειριστές συστημάτων και στους ορισθέντες διαχειριστές της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού μεμονωμένων συναλλαγών για τις οποίες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να διασφαλίζουν την επιβολή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν εύλογες εκτιμήσεις για τον υπολογισμό του ανώτατου ορίου επί των αγοραίων εσόδων.
- (38) Για την αντιμετώπιση καταστάσεων στις οποίες η εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα μπορεί να επηρεάσει τα κίνητρα των συμμετεχόντων στην αγορά να παρέχουν ενέργεια εξισορρόπησης ή την ανακατανομή και αντίρροπη συναλλαγή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προκύπτουν από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά ενέργειας εξισορρόπησης και από την οικονομική αντιστάθμιση για ανακατανομή και αντίρροπη συναλλαγή.
- (39) Για να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα κατά τρόπο που να επιτρέπει στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας να διατηρούν 10 % των πλεοναζόντων εσόδων πάνω από το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα.
- (40) Δεδομένου ότι το μείγμα παραγωγής και η διάρθρωση του κόστους των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, θα πρέπει να επιτραπεί στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης υπό συγκεκριμένους όρους.
- (41) Πιο συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τη δυνατότητα να περιορίζουν περαιτέρω τα έσοδα των παραγωγών στους οποίους εφαρμόζεται το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα και να καθορίζουν ειδικό ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προκύπτουν από την πώληση παραχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα, η τιμή της οποίας μπορεί να είναι σημαντικά χαμηλότερη από την τιμή των οριακών τεχνολογιών σε ορισμένα κράτη μέλη. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης, τα οποία περιορίζουν τα αγοραία έσοδα των παραγωγών πέραν εκείνων που υπόκεινται στο ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα σε ολόκληρη την Ένωση.

- (42) Για να διασφαλιστεί η ασφάλεια του εφοδιασμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν υψηλότερο ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα για τους παραγωγούς που διαφορετικά θα υπόκειντο στο ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα σε ολόκληρη την Ένωση, όταν οι επενδυτικές και λειτουργικές δαπάνες τους είναι υψηλότερες από το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα σε ολόκληρη την Ένωση.
- (43) Οι αυξημένες εμπορικές ροές μεταξύ ζωνών προσφοράς λόγω των συνδεόμενων με την κρίση υψηλών διαφορών στις τιμές μεταξύ των εν λόγω ζωνών έχουν οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των μισθωμάτων συμφόρησης σε ορισμένα κράτη μέλη. Τα έσοδα από το εισόδημα συμφόρησης θα πρέπει να εξακολουθήσουν να κατανέμονται για την εκπλήρωση των στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου^(*). Ωστόσο, στα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχεται κατ' εξαίρεση, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και υπό τον έλεγχο των ρυθμιστικών τους αρχών, η δυνατότητα να διανέμουν τα εναπομένοντα πλεονάζοντα έσοδα απευθείας στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας και όχι να τα χρησιμοποιούν αποκλειστικά για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού.
- (44) Δεδομένου ότι με την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα δεν μπορούν όλα τα κράτη μέλη να στηρίξουν τους τελικούς τους πελάτες στον ίδιο βαθμό λόγω περιστάσεων που σχετίζονται με την εξάρτησή τους από τις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας από άλλες χώρες, είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη με καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας ίσες ή υψηλότερες από 100 % να έχουν πρόσβαση σε συμφωνίες για τον επιμερισμό των πλεοναζόντων εσόδων με το κύριο κράτος μέλος εξαγωγής με πνεύμα αλληλεγγύης. Μεταξύ άλλων, τέτοιου είδους συμφωνίες αλληλεγγύης ενθαρρύνονται, συγκεκριμένα, ως αποτύπωση των μη ισορροπημένων εμπορικών σχέσεων.
- (45) Οι εμπορικές και συναλλακτικές πρακτικές, καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, διαφέρουν σημαντικά από τον τομέα των ορυκτών καυσίμων. Δεδομένου ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα αποσκοπεί να μιμηθεί το αποτέλεσμα της αγοράς που θα μπορούσαν να αναμένουν οι παραγωγοί εάν οι παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού λειτουργούσαν φυσιολογικά χωρίς τις διαταραχές στον εφοδιασμό αερίου από τον Φεβρουάριο του 2022, είναι απαραίτητο το μέτρο που αφορά τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας να εφαρμόζεται στα έσοδα που προκύπτουν από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Αντιθέτως, δεδομένου ότι η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στοχεύει στην κερδοφορία των εταιρειών και των μόνιμων εγκαταστάσεων της Ένωσης που δραστηριοποιούνται στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων, η οποία έχει αυξηθεί σημαντικά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, είναι αναγκαίο να εφαρμόζεται στα κέρδη τους.
- (46) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλα τα πλεονάζοντα έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μετακυλίνονται στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας προκειμένου να μετριαστεί ο αντίκτυπος των εξαιρετικά υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας. Τα πλεονάζοντα έσοδα θα πρέπει να καταλήγουν σε πελάτες, συμπεριλαμβανομένων τόσο νοικοκυριών όσο και επιχειρήσεων, οι οποίοι πλήττονται σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό από τις υψηλές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Χωρίς τα προτεινόμενα μέτρα υπάρχει ο κίνδυνος μόνο τα πλουσιότερα κράτη μέλη να μπορέσουν να διαθέσουν πόρους για την προστασία των καταναλωτών τους, με αποτέλεσμα σοβαρές στρεβλώσεις της εσωτερικής αγοράς.
- (47) Τα έσοδα από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου αναμένεται να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να χρηματοδοτήσουν μέτρα όπως μεταβιβάσεις εισοδήματος, μειώσεις λογαριασμών, χορήγηση αντιστάθμισης στους προμηθευτές για την προμήθεια κάτω του κόστους, καθώς και επενδύσεις που θα οδηγήσουν σε διαρθρωτική μείωση της κατανάλωσης, ιδίως όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ορυκτά καύσιμα. Όταν χορηγείται στήριξη σε μη οικιακούς πελάτες, αυτοί θα πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε τεχνολογίες απανθρακοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για παράδειγμα μέσω συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή άμεσων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ή για την πραγματοποίηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση.
- (48) Οι δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας συνιστούν κατά βάση μέτρο που στρεβλώνει την αγορά. Ως εκ τούτου, οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται μόνον ως υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας και θα πρέπει να υπόκεινται σε ειδικούς όρους. Επί του παρόντος, βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, η εφαρμογή ρυθμιζόμενων τιμών είναι δυνατή για τα νοικοκυριά και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθώς επίσης, μεταξύ άλλων και η εφαρμογή τιμών κάτω του κόστους, για τους ενεργειακά φτωχούς και ευάλωτους πελάτες. Ωστόσο, λόγω της τρέχουσας έκτακτης αύξησης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας, η εργαλειοθήκη των διαθέσιμων μέτρων που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για τη στήριξη των καταναλωτών θα πρέπει να επεκταθεί προσωρινά μέσω της δυνατότητας επέκτασης της εφαρμογής ρυθμιζόμενων τιμών και για τις ΜΜΕ και της δυνατότητας εφαρμογής ρυθμιζόμενων τιμών κάτω του κόστους. Αυτή η επέκταση θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54).

- (49) Είναι σημαντικό οι ρυθμιζόμενες τιμές λιανικής, όταν είναι κάτω του κόστους, να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των προμηθευτών ή να μην τους επιβάλλουν αθέμιτο κόστος. Ως εκ τούτου, οι προμηθευτές θα πρέπει να αποζημιώνονται δίκαια για το κόστος που επιβάλλεται για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε ρυθμιζόμενες τιμές, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Το κόστος των ρυθμιζόμενων τιμών κάτω του κόστους θα πρέπει να χρηματοδοτείται από τα έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα. Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα εν λόγω μέτρα να αυξήσουν τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, οι ρυθμιζόμενες τιμές κάτω του κόστους θα πρέπει να ικανοποιούν μεν τις ενεργειακές ανάγκες των καταναλωτών, αλλά να καλύπτουν περιορισμένο μόνο όγκο κατανάλωσης. Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει τα καθεστώτα ύστατου προμηθευτή και την επιλογή του ύστατου προμηθευτή από τα κράτη μέλη.
- (50) Χωρίς να μεταβάλουν σημαντικά τη διάρθρωση του κόστους τους και να αυξήσουν τις επενδύσεις τους, τα κέρδη των εταιρειών της Ένωσης και των μόνιμων εγκαταστάσεων των οποίων ποσοστό τουλάχιστον 75 % του κύκλου εργασιών με δραστηριότητες στον τομέα του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων αυξήθηκαν απότομα λόγω των αιφνίδιων και απρόβλεπτων συνθηκών του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, της μειωμένης προσφοράς ενέργειας και της αυξημένης ζήτησης λόγω των πρωτοφανών υψηλών θερμοκρασιών.
- (51) Η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης αναμένεται να λειτουργήσει ως αναδιανεμητικό μέτρο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ενδιαφερόμενες εταιρείες που έχουν αποκομίσει πλεονάζοντα κέρδη ως αποτέλεσμα των απρόβλεπτων περιστάσεων συνεισφέρουν αναλογικά στην αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης στην εσωτερική αγορά.
- (52) Η βάση υπολογισμού της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης είναι τα φορολογητέα κέρδη των εταιρειών και των μόνιμων εγκαταστάσεων με φορολογική κατοικία στην Ένωση στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων, όπως καθορίζονται σε διμερείς συνθήκες ή σύμφωνα με τους εθνικούς φορολογικούς κανόνες των κρατών μελών για το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2022 ή μεταγενέστερα ή/και την 1η Ιανουαρίου 2023 και για ολόκληρη τη διάρκειά τους αντιστοίχως. Τα κράτη μέλη που φορολογούν μόνο τα διανεμόμενα εταιρικά κέρδη θα πρέπει να εφαρμόζουν την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στα υπολογισθέντα κέρδη ανεξάρτητα από τη διανομή τους. Το οικονομικό έτος καθορίζεται με βάση τους κανόνες που ισχύουν δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών.
- (53) Μόνο τα κέρδη που έγιναν το 2022 και/ή το 2023 και των οποίων η αύξηση υπερβαίνει το 20 % σε σύγκριση με τον μέσο όρο των φορολογητέων κερδών κατά τα τέσσερα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα θα πρέπει να υπόκεινται στη συνεισφορά αλληλεγγύης.
- (54) Η προσέγγιση αυτή θα διασφαλίζει ότι μέρος του περιθωρίου κέρδους, το οποίο δεν οφείλεται στις απρόβλεπτες εξελίξεις στις αγορές ενέργειας μετά τον συνεχιζόμενο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις ενδιαφερόμενες εταιρείες και μόνιμες εγκαταστάσεις της Ένωσης για μελλοντικές επενδύσεις ή για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής τους σταθερότητας κατά τη διάρκεια της συνεχιζόμενης ενεργειακής κρίσης, μεταξύ άλλων και για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Αυτή η προσέγγιση για τον καθορισμό της βάσης υπολογισμού θα διασφαλίζει ότι οι συνεισφορές αλληλεγγύης στα διάφορα κράτη μέλη είναι αναλογικές. Ταυτόχρονα, ο καθορισμός ελάχιστου συντελεστή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η συνεισφορά αλληλεγγύης είναι δίκαιη και αναλογική. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρούν την ευχέρεια να εφαρμόζουν συντελεστή υψηλότερο του 33 % για τη συνεισφορά αλληλεγγύης τους. Με τον τρόπο αυτό, τα εν λόγω κράτη μέλη θα μπορούν να καθορίζουν τον συντελεστή που προτιμούν και κρίνουν αποδεκτό και κατάλληλο στο πλαίσιο των εθνικών νομικών συστημάτων τους.
- (55) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή της συνεισφοράς αλληλεγγύης που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό και θα πρέπει να μεριμνήσουν για τις αναγκαίες προσαρμογές στο εθνικό δίκαιο, ιδίως προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη είσπραξη της συνεισφοράς αλληλεγγύης, μεταξύ άλλων με βάση τα καθαρά έσοδα από τα οποία μπορεί να αντισταθμιστεί η συνεισφορά αλληλεγγύης, να καλυφθεί η δυνατότητα έκπτωσης ή μη έκπτωσης της συνεισφοράς αλληλεγγύης, ή να ληφθεί μέριμνα για τον χειρισμό των ζημιών κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη, για τη συνεπή μεταχείριση των μειωμένων οικονομικών ετών για τις εταιρείες που δημιουργήθηκαν το 2022 και/ή το 2023, ή για την αναδιάρθρωση ή τη συγχώνευση επιχειρήσεων, με σκοπό τον υπολογισμό της εισφοράς αλληλεγγύης.
- (56) Η συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για: i) μέτρα οικονομικής στήριξης των τελικών πελατών ενέργειας, και ιδίως των ευάλωτων νοικοκυριών, για να μετριαστούν οι επιπτώσεις των υψηλών τιμών ενέργειας, ii) μέτρα οικονομικής στήριξης που συμβάλλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, iii) μέτρα οικονομικής στήριξης για τη στήριξη επιχειρήσεων σε ενεργοβόρους κλάδους και iv) μέτρα οικονομικής στήριξης για την ανάπτυξη της ενεργειακής αυτονομίας της Ένωσης. Θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διαθέτουν μερίδιο των εσόδων από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στην κοινή χρηματοδότηση. Τα μέτρα αυτά απαιτούν σημαντική ευελιξία, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι δημοσιονομικές διαδικασίες των κρατών μελών.

- (57) Η χρήση των εσόδων για τους σκοπούς αυτούς αντικατοπτρίζει τον έκτακτο και προσωρινό χαρακτήρα της συνεισφοράς αλληλεγγύης ως μέτρου που αποσκοπεί στη μείωση και στον μετριασμό των επίσημων επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ένωση, με στόχο την προστασία της εσωτερικής αγοράς και την πρόληψη του κινδύνου περαιτέρω κατακερματισμού. Η ραγδαία άνοδος των τιμών της ενέργειας επηρεάζει όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, λόγω των διαφορών στα αντίστοιχα ενεργειακά μείγματα, τα κράτη μέλη δεν επηρεάζονται όλα με τον ίδιο τρόπο και δεν διαθέτουν όλα τα ίδια δημοσιονομικά περιθώρια για να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και των εταιρειών. Ελλείπει ενωσιακό μέτρο, όπως μιας συνεισφοράς αλληλεγγύης, υπάρχει υψηλός κίνδυνος διατάραξης και περαιτέρω κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς, ο οποίος θα ήταν επίσημος για όλα τα κράτη μέλη, δεδομένης της ενοποίησης των αγορών ενέργειας και των αξιακών αλυσίδων. Η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και των κοινωνικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης, ιδίως για την προστασία των εργαζομένων στους πληττόμενους κλάδους, αποτελούν επίσης ζήτημα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της, η χρήση των εσόδων από τη συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να γίνεται με συντονισμένο τρόπο και/ή μέσω χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης σε πνεύμα αλληλεγγύης.
- (58) Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε τα μέτρα οικονομικής στήριξης να στοχεύουν τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά και επιχειρήσεις, που πλήττονται περισσότερο από τη ραγδαία αύξηση των τιμών της ενέργειας. Με τον τρόπο αυτό θα διατηρηθεί το τιμολογιακό κίνητρο για τη μείωση της ζήτησης ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας. Επιπλέον, η στόχευση στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά και στα νοικοκυριά με περιορισμένη ρευστότητα θα είχε θετική επίδραση στη συνολική κατανάλωση αποτρέποντας τον υπερβολικό παραγκωνισμό δαπανών σε μη ενεργειακά αγαθά, δεδομένης της ροπής προς κατανάλωση που χαρακτηρίζει την εν λόγω ομάδα νοικοκυριών όταν αυξάνεται το εισόδημά τους. Επιπλέον, τα έσοδα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας. Από την άποψη αυτή, τα εν λόγω έσοδα θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν, για παράδειγμα, για δημοπρασίες ή καθεστώτα υποβολής προσφορών για τη μείωση της ζήτησης, για τη μείωση του κόστους αγοράς ενέργειας των τελικών πελατών ενέργειας για ορισμένους όγκους κατανάλωσης ενέργειας, ή για την προώθηση επενδύσεων εκ μέρους των τελικών πελατών ενέργειας, τόσο των ευάλωτων νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων, σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην προώθηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση ή σε άλλες τεχνολογίες απανθρακοποίησης. Τα έσοδα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιηθούν για την οικονομική στήριξη εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε ενεργοβόρες βιομηχανίες, καθώς και σε περιφέρειες που εξαρτώνται από τις εν λόγω βιομηχανίες. Οι δαπάνες των ενεργοβόρων βιομηχανιών, όπως η βιομηχανία των λιπασμάτων, έχουν εκτοξευθεί λόγω της διόγκωσης των τιμών της ενέργειας. Τα μέτρα οικονομικής στήριξης πρέπει να εξαρτώνται από επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην ενεργειακή απόδοση ή σε άλλες τεχνολογίες απανθρακοποίησης. Επιπλέον, τα μέτρα που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας της Ένωσης θα πρέπει να υποστηρίζονται από επενδύσεις σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2022 σχετικά με το REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια («κοινή ευρωπαϊκή δράση REPowerEU») και στο σχέδιο REPowerEU, ιδίως για έργα με διασυνοριακή διάσταση.
- (59) Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να αποφασίσουν να διοχετεύσουν μέρος των εσόδων από τη συνεισφορά αλληλεγγύης στην κοινή χρηματοδότηση μέτρων που στοχεύουν στη μείωση των επίσημων επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την προστασία της απασχόλησης και την επανειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, ή για την προώθηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μεταξύ άλλων σε διασυνοριακά έργα. Η πυχή της κοινής χρηματοδότησης καλύπτει τόσο τον επιμερισμό του κόστους βάσει έργων μεταξύ των κρατών μελών όσο και τη διοχέτευση κονδυλίων με τη χρήση ενός μέσου της Ένωσης βάσει του ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν οικειοθελώς έσοδα στον προϋπολογισμό της Ένωσης σε πνεύμα αλληλεγγύης.
- (60) Η τακτική και αποτελεσματική παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή έχει ουσιαστική σημασία για την αξιολόγηση της προόδου που σημειώνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την επίτευξη των στόχων μείωσης της ζήτησης, την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα, τη χρήση των πλεοναζόντων εσόδων και την επιβολή ρυθμιζόμενων τιμών.
- (61) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της συνεισφοράς αλληλεγγύης στις επικράτειές τους, καθώς και σχετικά με τυχόν τροποποιήσεις που επιφέρουν στα εθνικά νομικά τους πλαίσια για τον εν λόγω σκοπό, περιλαμβάνοντας πρόσθετη νομοθεσία που ενδεχομένως θα απαιτηθεί για να διασφαλίζεται συνεκτική εγχώρια εφαρμογή της συνεισφοράς αλληλεγγύης.
- (62) Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τη χρήση των εσόδων από τη συνεισφορά αλληλεγγύης. Ιδιαίτερα, τούτο απαιτείται ώστε να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα έσοδα σύμφωνα με τη χρήση που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό.

- (63) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν στις επικράτειές τους τη συνεισφορά αλληλεγγύης που προβλέπει ο παρών κανονισμός, εκτός εάν έχουν θεσπίσει ισοδύναμα εθνικά μέτρα. Ο στόχος του εθνικού μέτρου θα πρέπει να θεωρείται ότι συνάδει προς τον γενικό στόχο της συνεισφοράς αλληλεγγύης που προβλέπει ο παρών κανονισμός, όταν αποσκοπεί να συντελέσει στην οικονομική προσιτότητα της ενέργειας. Ένα εθνικό μέτρο θα πρέπει να θεωρείται ότι υπόκειται σε παρεμφερείς προς τη συνεισφορά αλληλεγγύης κανόνες, όταν καλύπτει δραστηριότητες στο αργό πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον γαιάνθρακα και τα διυλιστήρια, καθορίζει μια βάση, προβλέπει έναν συντελεστή και διασφαλίζει ότι τα έσοδα από το εθνικό μέτρο χρησιμοποιούνται για σκοπούς συγκρίσιμους με εκείνους της συνεισφοράς αλληλεγγύης.
- (64) Η συνεισφορά αλληλεγγύης και το νομικό πλαίσιο της Ένωσης που τη διέπει θα πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα για την αντιμετώπιση της έκτακτης και επείγουσας κατάστασης που έχει ανακύψει στην Ένωση όσον αφορά τη ραγδαία αύξηση των τιμών της ενέργειας. Η συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να εφαρμόζεται για την κάλυψη των πλεονάζοντων κερδών που προέκυψαν το 2022 και/ή το 2023, προκειμένου να αντιμετωπιστούν και να μετριαστούν οι επίζημιες επιπτώσεις της υπό εξέλιξη ενεργειακής κρίσης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Η εφαρμογή της συνεισφοράς αλληλεγγύης σε ολόκληρο το οικονομικό έτος αναμένεται να επιτρέψει να χρησιμοποιηθούν τα πλεονάζοντα κέρδη κατά τη σχετική περίοδο προς το δημόσιο συμφέρον του μετριασμού των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης, αφήνοντας παράλληλα κατάλληλο μέτρο κερδών στις ενδιαφερόμενες εταιρείες.
- (65) Η συνεισφορά αλληλεγγύης θα πρέπει να εφαρμοστεί μόνο για το οικονομικό έτος 2022 και/ή 2023. Έως τις 15 Οκτωβρίου 2023 και έως τις 15 Οκτωβρίου 2024, όταν οι εθνικές αρχές θα έχουν στη διάθεσή τους το πλαίσιο σχετικά με την είσπραξη της συνεισφοράς αλληλεγγύης, η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει την κατάσταση και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο.
- (66) Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος αντιμετωπίσει δυσκολίες στην εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και ιδίως της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης, θα πρέπει να διαβουλευτεί, κατά περίπτωση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ).
- (67) Λόγω της διαρθρωτικής κοινωνικής και οικονομικής κατάστασής τους, καθώς και των φυσικών χαρακτηριστικών τους, οι εξόχως απόκεντρες περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 349 ΣΛΕΕ δεν μπορούν να διασυνδεθούν με τις ενωσιακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Δεν θα πρέπει επομένως να είναι υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις διατάξεις για τη μείωση της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής και το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα. Πέραν τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων στην ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε μικρά απομονωμένα συστήματα ή μικρά συνδεδεμένα συστήματα όπως ορίζονται στη οδηγία (ΕΕ) 2019/944. Επιπλέον, η Κύπρος και η Μάλτα, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, δεν εφαρμόζουν πλήρως το κεκτημένο για την αγορά ενέργειας της Ένωσης. Η Κύπρος είναι πλήρως απομονωμένη από τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, ενώ η Μάλτα έχει περιορισμένη μόνο διασύνδεση με αυτά. Δεδομένου ότι μια διαφοροποιημένη προσέγγιση για τα εν λόγω κράτη μέλη θα είχε περιορισμένο μόνο αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά ενέργειας, η Κύπρος και η Μάλτα θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζουν σε εθελοντική βάση τις διατάξεις που αφορούν τη μείωση της οικείας ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής και το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα. Επιπλέον, σε περίπτωση που η Κύπρος αποφασίσει να εφαρμόσει τις διατάξεις σχετικά με το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα, και προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειάς της, δεν θα πρέπει να εφαρμόσει το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα στην ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από προϊόντα αργού πετρελαίου.
- (68) Η αστάθεια των υποκείμενων τιμών αερίου δημιουργεί δυσκολίες στις επιχειρήσεις ενέργειας που δραστηριοποιούνται στις προθεσμιακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάλληλες πρόσθετες ασφάλειες. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, αξιολογεί ζητήματα που σχετίζονται με την επιλεξιμότητα των ασφαλειών και των περιθωρίων ασφαλείας, καθώς και πιθανούς τρόπους περιορισμού της υπερβολικής ενδοημερήσιας μεταβλητότητας.
- (69) Επιπλέον, τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό συνάδουν με τις συμπληρωματικές και εν εξελίξει εργασίες της Επιτροπής σχετικά με τους στόχους του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού της αγοράς, όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2022 σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας και τις μακροπρόθεσμες βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία εκδόθηκε παράλληλα με το σχέδιο REPowerEU.
- (70) Λαμβάνοντας υπόψη την κλίμακα της ενεργειακής κρίσης, το επίπεδο των κοινωνικών, οικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεων της και την ανάγκη ανάληψης δράσης το συντομότερο δυνατόν, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει επειγόντως την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

- (71) Δεδομένου του έκτακτου χαρακτήρα των μέτρων που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και της ανάγκης εφαρμογής τους ιδίως κατά τη χειμερινή περίοδο 2022-2023, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμοστεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2023.
- (72) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η θέσπιση επείγουσας παρέμβασης για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Αντικείμενο και ορισμοί

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει επείγουσα παρέμβαση για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών ενέργειας μέσω έκτακτων, στοχευμένων και χρονικά περιορισμένων μέτρων. Τα εν λόγω μέτρα αποσκοπούν στη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, στη θέσπιση ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα ορισμένων παραγωγών από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και στην αναδιανομή στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας με στοχευμένο τρόπο, ώστε να μπορέσουν τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν μέτρα δημόσιας παρέμβασης στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας για τους οικιακούς πελάτες και τις ΜΜΕ, και θεσπίζουν κανόνες για την επιβολή προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης από τις εταιρείες της Ένωσης και τις μόνιμες εγκαταστάσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διυλιστηρίων, ώστε να συμβάλλουν στην οικονομική προσιτότητα της ενέργειας για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ορισμοί που παρατίθενται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 και στο άρθρο 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944. Επιπροσθέτως ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «μικρή και μεσαία επιχείρηση» ή «ΜΜΕ»: επιχείρηση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής ⁽⁶⁾.
- 2) «ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας»: ο συνολικός εφοδιασμός με ηλεκτρική ενέργεια για δραστηριότητες στο έδαφος κράτους μέλους.
- 3) «περίοδος αναφοράς»: η περίοδος από την 1η Νοεμβρίου έως την 31η Μαρτίου τα πέντε διαδοχικά έτη που προηγήθηκαν της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, αρχής γενομένης από την περίοδο από την 1η Νοεμβρίου 2017 έως την 31η Μαρτίου 2018.
- 4) «ώρες αιχμής»: μεμονωμένες ώρες της ημέρας κατά τις οποίες, με βάση τις προβλέψεις των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και, κατά περίπτωση, των ορισθέντων διαχειριστών της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, οι τιμές χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας επόμενης ημέρας αναμένεται να είναι οι υψηλότερες, η ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας αναμένεται να είναι η υψηλότερη ή η ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από πηγές πέραν των ανανεώσιμων πηγών όπως αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁷⁾ αναμένεται να είναι η υψηλότερη.

⁽⁶⁾ Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

⁽⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

- 5) «αγοραία έσοδα»: τα πραγματοποιηθέντα έσοδα που λαμβάνει ένας παραγωγός σε αντάλλαγμα για την πώληση και την παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Ένωσης, ανεξάρτητα από τη συμβατική μορφή με την οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή αυτή, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και άλλων πράξεων αντιστάθμισης κινδύνων έναντι διακυμάνσεων στην χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και εξαιρουμένης κάθε στήριξης που χορηγείται από τα κράτη μέλη·
- 6) «διακανονισμός»: πληρωμή που πραγματοποιείται και λαμβάνεται μεταξύ αντισυμβαλλομένων, για την παράδοση και παραλαβή ηλεκτρικής ενέργειας, κατά περίπτωση, προς εκπλήρωση των αντίστοιχων υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων δυνάμει μίας ή περισσότερων συμφηφιστικών συναλλαγών·
- 7) «αρμόδια αρχή»: αρχή όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 11) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁸⁾·
- 8) «ενδιάμεσοι»: οντότητες σε χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας των κρατών μελών που συνιστούν νησί οι οποίες δεν είναι συνδεδεμένες με άλλα κράτη μέλη με υποβολή προσφορών ανά μονάδα, όπου η ρυθμιστική αρχή έχει εξουσιοδοτήσει τις εν λόγω οντότητες να συμμετέχουν στην αγορά εξ ονόματος του παραγωγού, εξαιρουμένων των οντοτήτων που μεταφέρουν τα πλεονάζοντα κέρδη απευθείας στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας·
- 9) «πλεονάζοντα έσοδα»: θετική διαφορά μεταξύ των αγοραίων εσόδων των παραγωγών ανά MWh ηλεκτρικής ενέργειας και του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα των 180 EUR ανά MWh ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1·
- 10) «απόβλητα»: κάθε ουσία ή αντικείμενο που ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁹⁾·
- 11) «εξάρτηση από τις καθαρές εισαγωγές»: για την περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2021 και της 31ης Δεκεμβρίου 2021, η διαφορά μεταξύ των συνολικών εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και των συνολικών εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας ως ποσοστό της συνολικής ακαθάριστης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε ένα κράτος μέλος·
- 12) «οικονομικό έτος»: φορολογικό έτος, ημερολογιακό έτος ή οποιαδήποτε άλλη περίοδος που ενδείκνυται για φορολογικούς σκοπούς, όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία·
- 13) «τελικός πελάτης ενέργειας»: ο πελάτης που αγοράζει ενέργεια για δική του χρήση·
- 14) «τελικός πελάτης ηλεκτρικής ενέργειας»: πελάτης που αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια για δική του χρήση·
- 15) «εταιρεία της Ένωσης»: εταιρεία εγκατεστημένη σε κράτος μέλος η οποία, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους, θεωρείται ότι έχει φορολογική κατοικία στο εν λόγω κράτος μέλος και, σύμφωνα με τους όρους σύμβασης για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης που έχει συναφθεί με τρίτο κράτος, δεν θεωρείται ότι έχει φορολογική κατοικία εκτός της Ένωσης·
- 16) «μόνιμη εγκατάσταση»: καθορισμένος τόπος επιχειρηματικής δραστηριότητας που βρίσκεται σε κράτος μέλος, μέσω του οποίου διεξάγεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, η επιχειρηματική δραστηριότητα εταιρείας εγκατεστημένης σε άλλο κράτος, στον βαθμό που τα κέρδη από αυτήν τη μόνιμη εγκατάσταση υπόκεινται σε φορολογία στο κράτος μέλος στο οποίο αυτή βρίσκεται·
- 17) «εταιρείες της Ένωσης και μόνιμες εγκαταστάσεις με δραστηριότητες στο αργό πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον γαιάνθρακα και τα διυλιστήρια»: εταιρείες της Ένωσης ή μόνιμες εγκαταστάσεις που αντλούν τουλάχιστον το 75 % του τζίρου τους από οικονομικές δραστηριότητες στον τομέα της εξαγωγής, εξόρυξης, διύλισης πετρελαίου ή της παραγωγής προϊόντων οπτανθρακοποίησης, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾·

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και με την κατάργηση της οδηγίας 2005/89/ΕΚ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 1).

⁽⁹⁾ Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE-αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (ΕΕ L 393 της 30.12.2006, σ. 1).

- 18) «πλεονάζοντα κέρδη»: τα φορολογητέα κέρδη, όπως καθορίζονται βάσει των εθνικών φορολογικών κανόνων κατά το οικονομικό έτος 2022 ή/και το οικονομικό έτος 2023 και για την πλήρη τους διάρκεια, που προκύπτουν από δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε επίπεδο εταιρειών της Ένωσης και μόνιμων εγκαταστάσεων με δραστηριότητες στο αργό πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον γαιάνθρακα και τα διυλιστήρια των οποίων η αύξηση υπερβαίνει το 20 % σε σύγκριση με τον μέσο όρο των φορολογητέων κερδών κατά τα τέσσερα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα·
- 19) «συνεισφορά αλληλεγγύης»: προσωρινό μέτρο που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των πλεοναζόντων κερδών εταιρειών της Ένωσης και μόνιμων εγκαταστάσεων που δραστηριοποιούνται στο αργό πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τον γαιάνθρακα και τα διυλιστήρια, προκειμένου να μετριαστούν οι έκτακτες εξελίξεις των τιμών στις αγορές ενέργειας για τα κράτη μέλη, τους καταναλωτές και τις εταιρείες·
- 20) «πλεονάζοντα έσοδα από εισόδημα συμμόρφωσης»: τα υπολειμματικά έσοδα που παραμένουν αχρησιμοποίητα μετά την κατανομή των εσόδων από εισόδημα συμμόρφωσης σύμφωνα με τους στόχους προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943·
- 21) «θεσπισθέν ισοδύναμο εθνικό μέτρο»: νομοθετικό, κανονιστικό ή διοικητικό μέτρο που θεσπίζεται και δημοσιεύεται από κράτος μέλος έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 και το οποίο συμβάλλει στην οικονομική προσιτότητα της ενέργειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Μέτρα σχετικά με την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Τμήμα 1

Μείωση της ζήτησης

Άρθρο 3

Μείωση της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας

1. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για την εφαρμογή μέτρων για τη μείωση της συνολικής μηνιαίας ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά 10 % σε σύγκριση με τη μέση ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας κατά τους αντίστοιχους μήνες της περιόδου αναφοράς.
2. Κατά τον υπολογισμό των μειώσεων της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν υπόψη την αυξημένη ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που έρχεται ως αποτέλεσμα της επίτευξης των στόχων μείωσης της ζήτησης αερίου και των γενικών προσπαθειών εξηλεκτρισμού για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων.

Άρθρο 4

Μείωση της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής

1. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει τις ώρες αιχμής που αντιστοιχούν συνολικά τουλάχιστον στο 10 % όλων των ωρών της περιόδου μεταξύ της 1ης Δεκεμβρίου 2022 και της 31ης Μαρτίου 2023.
2. Κάθε κράτος μέλος μειώνει την ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη διάρκεια των καθορισμένων ωρών αιχμής. Η μείωση που επιτυγχάνεται κατά τη διάρκεια των καθορισμένων ωρών αιχμής ανέρχεται τουλάχιστον σε 5 % κατά μέσο όρο ανά ώρα. Ο στόχος μείωσης υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της πραγματικής ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για τις καθορισμένες ώρες αιχμής και της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπεται από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς σε συνεργασία με τη ρυθμιστική αρχή κατά περίπτωση, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση των μέτρων που εφαρμόζονται για την επίτευξη του στόχου που ορίζεται στο παρόν άρθρο. Οι προβλέψεις των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς μπορούν να περιλαμβάνουν ιστορικά δεδομένα της περιόδου αναφοράς.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να θέσουν ως στόχο ένα ποσοστό ωρών αιχμής διαφορετικό από εκείνο που ορίζεται στην παράγραφο 1, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτεται τουλάχιστον το 3 % των ωρών αιχμής και ότι η ενέργεια που εξοικονομείται κατά τις εν λόγω ώρες αιχμής είναι τουλάχιστον ίση με εκείνη που θα είχε εξοικονομηθεί με τις παραμέτρους που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 5

Μέτρα για την επίτευξη της μείωσης της ζήτησης

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν τα κατάλληλα μέτρα για τη μείωση της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται στα άρθρα 3 και 4, καθώς και να διευρύνουν ήδη υπάρχοντα εθνικά μέτρα. Τα μέτρα είναι σαφώς καθορισμένα, διαφανή, αναλογικά, στοχευμένα, αμερόληπτα και επαληθεύσιμα, και, κατά κύριο λόγο, πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) εάν καταβάλλεται χρηματική αντιστάθμιση επιπλέον των αγοραίων εσόδων, το ποσό της εν λόγω αντιστάθμισης καθορίζεται μέσω ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας·
- β) περιλαμβάνουν χρηματική αντιστάθμιση μόνο όταν η εν λόγω αντιστάθμιση καταβάλλεται για πρόσθετη ηλεκτρική ενέργεια που δεν καταναλώνεται, σε σύγκριση με την αναμενόμενη κατανάλωση κατά τη συγκεκριμένη ώρα χωρίς την υποβολή προσφορών·
- γ) δεν προκαλούν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού ή της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας·
- δ) δεν περιορίζονται αδικαιολόγητα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες πελατών, συμπεριλαμβανομένων των ανεξάρτητων φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης, σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944· και
- ε) δεν παρακωλύουν αδικαιολόγητα τη διαδικασία αντικατάστασης των τεχνολογιών ορυκτών καυσίμων με τεχνολογίες που χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια.

Τμήμα 2

Ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα και διανομή των πλεοναζόντων εσόδων και των πλεοναζόντων εσόδων από εισόδημα συμφόρησης στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας

Άρθρο 6

Υποχρεωτικό ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα

1. Τα αγοραία έσοδα των παραγωγών που προκύπτουν από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις πηγές που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 περιορίζονται κατ' ανώτατο όριο σε 180 EUR ανά MWh παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα στοχεύει σε όλα τα αγοραία έσοδα των παραγωγών και, κατά περίπτωση, των ενδιάμεσων που συμμετέχουν σε χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας εξ' ονόματος παραγωγών, ανεξάρτητα από το χρονικό πλαίσιο της αγοράς εντός του οποίου πραγματοποιείται η συναλλαγή και από το αν η ηλεκτρική ενέργεια αποτελεί αντικείμενο διμερούς συναλλαγής ή συναλλαγής σε κεντρική αγορά.
3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν αποτελεσματικά μέτρα για να αποτραπεί η καταστρατήγηση των υποχρεώσεων των παραγωγών σύμφωνα με την παράγραφο 2. Διασφαλίζουν ιδίως ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε περιπτώσεις στις οποίες οι παραγωγοί ελέγχονται από άλλες επιχειρήσεις, ή ανήκουν εν μέρει σε αυτές, ιδίως όταν ανήκουν σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση.
4. Τα κράτη μέλη αποφασίζουν εάν θα εφαρμόσουν το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα κατά τον διακανονισμό της ανταλλαγής ενέργειας ή αργότερα.
5. Η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 7

Εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας

1. Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προβλέπεται στο άρθρο 6 εφαρμόζεται στα αγοραία έσοδα που προκύπτουν από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από τις ακόλουθες πηγές:
 - α) αιολική ενέργεια·

- β) ηλιακή ενέργεια (ηλιακή θερμική και ηλιακή φωτοβολταϊκή)·
- γ) γεωθερμική ενέργεια·
- δ) υδροηλεκτρική ενέργεια χωρίς ταμιευτήρα·
- ε) καύσιμα βιομάζας (στερεά ή αέρια καύσιμα βιομάζας), εξαιρουμένου του βιομεθανίου·
- στ) απόβλητα·
- ζ) πυρηνική ενέργεια·
- η) λιγνίτης·
- θ) προϊόντα αργού πετρελαίου·
- ι) τύρφη.

2. Το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται σε έργα επίδειξης ή σε παραγωγούς των οποίων τα έσοδα ανά MWh παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας υπόκεινται ήδη σε ανώτατο όριο ως αποτέλεσμα κρατικών ή δημόσιων μέτρων που δεν έχουν θεσπισθεί δυνάμει του άρθρου 8.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 οδηγεί σε σημαντική διοικητική επιβάρυνση, να αποφασίζουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν ισχύει για τους παραγωγούς που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής εγκατεστημένης ισχύος μέχρι 1 MW. Τα κράτη μέλη μπορούν, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 οδηγεί σε κίνδυνο αύξησης των εκπομπών CO₂ και μείωσης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, να αποφασίζουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν ισχύει για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε υβριδικούς σταθμούς που χρησιμοποιούν επίσης συμβατικές πηγές ενέργειας.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα δεν εφαρμόζεται στα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά ενέργειας εξισορρόπησης και από την αντιστάθμιση για ανακατανομή και αντίρροπη συναλλαγή.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα εφαρμόζεται μόνο στο 90 % των αγοραίων εσόδων που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1.

6. Οι παραγωγοί, οι ενδιαμέσοι και οι σχετικοί συμμετέχοντες στην αγορά, καθώς και οι διαχειριστές συστημάτων όπου αρμόζει, παρέχουν στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και, όπου κρίνεται σκόπιμο, στους διαχειριστές συστημάτων και στους ορισθέντες διαχειριστές της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας όλα τα αναγκαία δεδομένα για την εφαρμογή του άρθρου 6, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια και τα σχετικά αγοραία έσοδα, ανεξάρτητα από το χρονικό πλαίσιο της αγοράς εντός του οποίου πραγματοποιείται η συναλλαγή και από το αν η ηλεκτρική ενέργεια αποτελεί αντικείμενο διμερούς συναλλαγής, συναλλαγής εντός της ίδιας επιχείρησης ή σε κεντρική αγορά.

Άρθρο 8

Εθνικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης

1. Τα κράτη μέλη μπορούν:
 - α) να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα που περιορίζουν περαιτέρω τα αγοραία έσοδα των παραγωγών που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από τις πηγές που απαριθμούνται στο άρθρο 7 παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διαφοροποίησης μεταξύ των τεχνολογιών, καθώς και τα αγοραία έσοδα άλλων συμμετεχόντων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δραστηριοποιούνται στην εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας·
 - β) να καθορίζουν υψηλότερο ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα για τους παραγωγούς που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από τις πηγές που απαριθμούνται στο άρθρο 7 παράγραφος 1, υπό την προϋπόθεση ότι οι επενδυτικές και λειτουργικές τους δαπάνες υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που καθορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1·
 - γ) να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικά μέτρα για τον περιορισμό των αγοραίων εσόδων των παραγωγών που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από πηγές που δεν αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1·
 - δ) να καθορίζουν ειδικό ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα που προκύπτουν από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από λιθάνθρακα·
 - ε) να θέτουν τις μονάδες παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας που δεν αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο δ) σε ανώτατο όριο στα αγοραία έσοδα, ή να διατηρούν ή να θεσπίζουν τέτοιου είδους μέτρα που περιορίζουν περαιτέρω τα αγοραία έσοδά τους, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας διαφοροποίησης μεταξύ τεχνολογιών.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, σε συμφωνία με τον παρόντα κανονισμό:
- είναι αναλογικά και αμερόληπτα·
 - δεν θέτουν σε κίνδυνο τα επενδυτικά μηνύματα·
 - διασφαλίζουν την κάλυψη των επενδυτικών και των λειτουργικών δαπανών·
 - δεν στρεβλώνουν τη λειτουργία των χονδρικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως δε δεν θίγουν την αξιολογική κατάταξη και τη διαμόρφωση των τιμών στη χονδρική αγορά·
 - είναι συμβατά με το ενωσιακό δίκαιο.

Άρθρο 9

Διανομή των πλεοναζόντων εσόδων από εισόδημα συμφόρησης που προκύπτουν από την κατανομή διαζωνικής δυναμικότητας

- Κατά παρέκκλιση από τους ενωσιακούς κανόνες περί του εισοδήματος συμφόρησης, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα πλεονάζοντα έσοδα από εισόδημα συμφόρησης που προκύπτουν από την κατανομή διαζωνικής δυναμικότητας για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 10.
- Η χρήση των πλεοναζόντων εσόδων από εισόδημα συμφόρησης σύμφωνα με την παράγραφο 1 υπόκειται σε έγκριση της ρυθμιστικής αρχής του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.
- Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στη Επιτροπή τη χρήση των πλεοναζόντων εσόδων από εισόδημα συμφόρησης σύμφωνα με την παράγραφο 1 εντός ενός μηνός από την ημερομηνία θέσπισης του σχετικού εθνικού μέτρου.

Άρθρο 10

Κατανομή των πλεοναζόντων εσόδων

- Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλα τα πλεονάζοντα έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία μετριάζουν τον αντίκτυπο των υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στους εν λόγω πελάτες με στοχευμένο τρόπο.
- Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι σαφώς καθορισμένα, διαφανή, αναλογικά, αμερόληπτα και επαληθεύσιμα και δεν αντιβαίνουν στην υποχρέωση μείωσης της ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπεται στα άρθρα 3 και 4.
- Όταν έσοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα στο έδαφός τους και έσοδα που προκύπτουν έμμεσα από διασυνοριακές συμφωνίες δεν επαρκούν για την ενδεδειγμένη στήριξη των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν άλλα κατάλληλα μέτρα, όπως δημοσιονομικούς πόρους για τον ίδιο σκοπό και υπό τις ίδιες συνθήκες.
- Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν, παραδείγματος χάριν:
 - χορήγηση χρηματικής αντιστάθμισης στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας για τη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων μέσω δημοπρασιών ή καθεστώτων υποβολής προσφορών για τη μείωση της ζήτησης·
 - μεταφορές ποσών απευθείας στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων μέσω αναλογικών μειώσεων στα τιμολόγια δικτύου·
 - χορήγηση αντιστάθμισης στους προμηθευτές που πρέπει να παραδίδουν ηλεκτρική ενέργεια σε πελάτες κάτω του κόστους μετά από κρατική ή δημόσια παρέμβαση στον καθορισμό των τιμών σύμφωνα με το άρθρο 13·
 - μείωση του κόστους αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων για περιορισμένο όγκο της καταναλωθείσας ηλεκτρικής ενέργειας·
 - προώθηση επενδύσεων από τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας σε τεχνολογίες απανθρακοποίησης, σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης.

Άρθρο 11

Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών

1. Σε περιπτώσεις όπου η εξάρτηση ενός κράτους μέλους από τις καθαρές εισαγωγές είναι ίση με 100 % ή μεγαλύτερη, συνάπτεται συμφωνία για τον επαρκή επιμερισμό των πλεοναζόντων εσόδων έως την 1η Δεκεμβρίου 2022 μεταξύ του κράτους μέλους εισαγωγής και του κύριου κράτους μέλους εξαγωγής. Όλα τα κράτη μέλη μπορούν, με πνεύμα αλληλεγγύης, να συνάπτουν τέτοιες συμφωνίες, οι οποίες μπορούν επίσης να καλύπτουν έσοδα που προέρχονται από εθνικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης κατά το άρθρο 8, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας.
2. Η Επιτροπή επικουρεί τα κράτη μέλη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης, καθώς και ενθαρρύνει και διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Τμήμα 3

Μέτρα για το λιανικό εμπόριο

Άρθρο 12

Προσωρινή επέκταση σε ΜΜΕ των δημόσιων παρεμβάσεων στον καθορισμό των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας

Κατά παρέκκλιση από τους κανόνες της Ένωσης για τις δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε ΜΜΕ. Οι εν λόγω δημόσιες παρεμβάσεις:

- α) λαμβάνουν υπόψη την ετήσια κατανάλωση του δικαιούχου κατά την τελευταία πενταετία και διατηρούν κίνητρο για μείωση της ζήτησης·
- β) συμμορφώνονται με τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 4 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944·
- γ) κατά περίπτωση, συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 13 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 13

Προσωρινή δυνατότητα καθορισμού τιμών ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους

Κατά παρέκκλιση από τους κανόνες της Ένωσης για τις δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών, κατά την εφαρμογή δημόσιων παρεμβάσεων στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 ή το άρθρο 12 του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν, κατ' εξαίρεση και προσωρινά, να καθορίζουν τιμή για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) το μέτρο καλύπτει περιορισμένο όγκο κατανάλωσης και διατηρεί το κίνητρο για μείωση της ζήτησης·
- β) δεν γίνεται διάκριση μεταξύ προμηθευτών·
- γ) χορηγείται στους προμηθευτές αντιστάθμιση για την προμήθεια κάτω του κόστους· και
- δ) όλοι οι προμηθευτές είναι επιλέξιμοι για την παροχή προσφορών στην τιμή για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους στην ίδια βάση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Μέτρο που αφορά τους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διύλιστηρίων

Άρθρο 14

Στήριξη των τελικών πελατών ενέργειας μέσω προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης

1. Τα πλεονάζοντα κέρδη που προκύπτουν από εταιρείες και μόνιμες εγκαταστάσεις της Ένωσης με δραστηριότητες στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διύλιστηρίων υπόκεινται σε υποχρεωτική προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης, εκτός εάν τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ισοδύναμα εθνικά μέτρα.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θεσπισθέντα ισοδύναμα εθνικά μέτρα συμμερίζονται παρόμοιους στόχους και υπόκεινται σε παρεμφερείς κανόνες με την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης δυνάμει του παρόντος κανονισμού, παράγουν δε αντίστοιχα ή υψηλότερα έσοδα με τα εκτιμώμενα έσοδα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης.
3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 μέτρα που εφαρμόζουν την υποχρεωτική προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 15

Βάση υπολογισμού της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης

Η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης για εταιρείες και μόνιμες εγκαταστάσεις της Ένωσης με δραστηριότητες στους τομείς του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα και των διύλιστηρίων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποτελούν τμήμα ενοποιημένου ομίλου απλώς και μόνο για φορολογικούς σκοπούς, υπολογίζεται επί των φορολογητέων κερδών, όπως αυτά καθορίζονται βάσει των εθνικών φορολογικών κανόνων, το οικονομικό έτος 2022 ή/και το οικονομικό έτος 2023 και για την πλήρη διάρκειά τους, των οποίων η αύξηση υπερβαίνει το 20 % σε σύγκριση με τον μέσο όρο των φορολογητέων κερδών, όπως αυτά καθορίζονται βάσει των εθνικών φορολογικών κανόνων, κατά τα τέσσερα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Εάν ο μέσος όρος των φορολογητέων κερδών κατά τα εν λόγω τέσσερα οικονομικά έτη είναι αρνητικός, το μέσο φορολογητέο κέρδος είναι μηδενικό για τους σκοπούς του υπολογισμού της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης.

Άρθρο 16

Βάση υπολογισμού της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης

1. Το ποσοστό που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης είναι τουλάχιστον το 33 % της βάσης που αναφέρεται στο άρθρο 15.
2. Η προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης εφαρμόζεται επιπλέον των τακτικών φόρων και εισφορών που ισχύουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους.

Άρθρο 17

Χρήση των εσόδων από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης

1. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα έσοδα από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης με επαρκώς έγκαιρο αντίκτυπο για οποιονδήποτε από τους ακόλουθους σκοπούς:
 - α) μέτρα οικονομικής στήριξης των τελικών πελατών ενέργειας, και ιδίως των ευάλωτων νοικοκυριών, για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών ενέργειας, με στοχευμένο τρόπο·
 - β) μέτρα οικονομικής στήριξης που συμβάλλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (για παράδειγμα, μέσω δημοπρασιών ή καθεστώτων υποβολής προσφορών για τη μείωση της ζήτησης), στη μείωση του κόστους αγοράς ενέργειας για τους τελικούς πελάτες ενέργειας για ορισμένους όγκους κατανάλωσης, στην προώθηση επενδύσεων των τελικών πελατών ενέργειας σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαρθρωτικές επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης ή άλλες τεχνολογίες απανθρακοποίησης·
 - γ) μέτρα οικονομικής στήριξης επιχειρήσεων σε ενεργοβόρους κλάδους, υπό την προϋπόθεση ότι εξαρτώνται από επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην ενεργειακή απόδοση ή σε άλλες τεχνολογίες απανθρακοποίησης·

- δ) μέτρα οικονομικής στήριξης για την ανάπτυξη της ενεργειακής αυτονομίας, ιδίως επενδύσεις σύμφωνα με τους στόχους του REPowerEU που καθορίζονται στο σχέδιο REPowerEU και στην κοινή ευρωπαϊκή δράση REPowerEU, όπως έργα με διασυνοριακή διάσταση·
- ε) με πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, τα κράτη μέλη μπορούν να διαθέτουν μέρος των εσόδων από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στην κοινή χρηματοδότηση μέτρων για τη μείωση των επιζήμιων επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την προστασία της απασχόλησης και την επανειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, ή για την προώθηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μεταξύ άλλων σε διασυνοριακά έργα και στον μηχανισμό χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που προβλέπεται στο άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ορίζονται σαφώς, είναι διαφανή, αναλογικά, αμερόληπτα και επαληθεύσιμα.

Άρθρο 18

Προσωρινός χαρακτήρας της συνεισφοράς αλληλεγγύης

Η συνεισφορά αλληλεγγύης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό έχει προσωρινό χαρακτήρα. Εφαρμόζεται μόνο στα πλεονάζοντα κέρδη που προκύπτουν κατά τα οικονομικά έτη που αναφέρονται στο άρθρο 15.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 19

Παρακολούθηση και επιβολή

1. Η αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους παρακολουθεί στην επικράτειά του την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 7 και στα άρθρα 10, 12 και 13.
2. Το συντομότερο δυνατόν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού έως την 1η Δεκεμβρίου 2022, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα σχεδιαζόμενα μέτρα για την επίτευξη της απαιτούμενης μείωσης της ζήτησης που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 5 και των συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 11.
3. Έως τις 31 Ιανουαρίου 2023 και ξανά έως τις 30 Απριλίου 2023, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με:
- α) τη μείωση της ζήτησης που επιτυγχάνεται σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 και τα μέτρα που εφαρμόζονται για την επίτευξη της μείωσης σύμφωνα με το άρθρο 5·
- β) τα πλεονάζοντα έσοδα που προκύπτουν σύμφωνα με το άρθρο 6·
- γ) τα μέτρα σχετικά με την κατανομή των πλεονάζοντων εσόδων που εφαρμόζονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 10·
- δ) τυχόν δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρονται στα άρθρα 12 και 13.
4. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με:
- α) τη θέσπιση της προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης σύμφωνα με το άρθρο 14, μεταξύ άλλων σε ποιο οικονομικό έτος ή οικονομικά έτη θα την εφαρμόσουν, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

- β) τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις του εθνικού νομικού πλαισίου εντός ενός μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης στις αντίστοιχες εθνικές τους επίσημες εφημερίδες·
- γ) τη χρήση των εσόδων σύμφωνα με το άρθρο 17 εντός ενός μηνός από την ημερομηνία που έχουν εισπράξει τα έσοδα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο·
- δ) τα θεσπισθέντα ισοδύναμα εθνικά μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 14 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022· τα κράτη μέλη παρέχουν επίσης εκτίμηση του ποσού των εσόδων που προκύπτουν από τα εν λόγω θεσπισθέντα ισοδύναμα εθνικά μέτρα και εκτίμηση σχετικά με τη χρήση των εν λόγω εσόδων εντός ενός μηνός από την ημερομηνία που έχουν εισπράξει τα έσοδα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 20

Επανεξέταση

- Έως τις 30 Απριλίου 2023, η Επιτροπή θα προβεί σε επανεξέταση του κεφαλαίου II ενόψει της γενικής κατάστασης του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια και των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τα κύρια πορίσματα της εν λόγω επανεξέτασης στο Συμβούλιο. Με βάση την εν λόγω έκθεση, η Επιτροπή μπορεί, συγκεκριμένα, να εισηγηθεί, σε περίπτωση που τούτο δικαιολογείται από τις οικονομικές συνθήκες ή τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση και στα επιμέρους κράτη μέλη, την παράταση της περιόδου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, την τροποποίηση του επιπέδου του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 και των πηγών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 στις οποίες εφαρμόζεται, ή την τροποποίηση του κεφαλαίου II με άλλον τρόπο.
- Έως τις 15 Οκτωβρίου 2023 και ξανά έως τις 15 Οκτωβρίου 2024, η Επιτροπή προβαίνει σε επανεξέταση του κεφαλαίου III ενόψει της γενικής κατάστασης του τομέα των ορυκτών καυσίμων και των πλεοναζόντων κερδών που προέκυψαν και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τα κύρια πορίσματα της εν λόγω επανεξέτασης στο Συμβούλιο.

Άρθρο 21

Παρεκκλίσεις

- Τα άρθρα 4 έως 7 δεν εφαρμόζονται σε εξόχως απόκεντρες περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 349 της ΣΛΕΕ, οι οποίες δεν μπορούν να διασυνδεθούν με την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν τα άρθρα 4 έως 7 στην ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε μικρά απομονωμένα συστήματα ή μικρά συνδεδεμένα συστήματα.
- Τα άρθρα 4 έως 7 δεν είναι υποχρεωτικά για την Κύπρο και τη Μάλτα. Εάν η Κύπρος αποφασίσει να εφαρμόσει τα άρθρα 4 έως 7, το άρθρο 6 παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στην ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από προϊόντα αργού πετρελαίου.

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

- Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης διασφάλισης της κατανομής των πλεοναζόντων εσόδων σύμφωνα με το άρθρο 10 και της χρήσης των εσόδων από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης σύμφωνα με το άρθρο 17 και με την επιφύλαξη της υποχρέωσης υποβολής έκθεσης που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, με την επιφύλαξη των ακόλουθων:
 - το άρθρο 4 εφαρμόζεται από την 1η Δεκεμβρίου 2022 έως τις 31 Μαρτίου 2023,
 - τα άρθρα 5 και 10 εφαρμόζονται από την 1η Δεκεμβρίου 2022,

- γ) τα άρθρα 6, 7 και 8 εφαρμόζονται από την 1η Δεκεμβρίου 2022 έως τις 30 Ιουνίου 2023,
δ) το άρθρο 20 παράγραφος 2 εφαρμόζεται έως τις 15 Οκτωβρίου 2024.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες, 6 Οκτωβρίου 2022.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. BEK
